Johann Gutenberg,

written by Drahoslav Vajda | 1. marca 2026

nemecký kovorytec a vynálezca

Johann Gutenberg sa narodil ako syn kupca v roku 1 400 v meste Mainz vo vtedajšej Rímsko-nemeckej ríši. Zomrel v roku 1 468 vo svojom rodnom meste. Preslávil sa hlavne vynálezmi v oblasti mechanickej kníhtlače.

Gutenbergov hlavný vynález nebola samotná kníhtlač, tá bola vynájdená už pred ním. Mechanické rozmnožovanie písaného textu poznali už Číňania, ktorí už v 8. storočí tlačili z drevených dosiek do ktorých bol text vyrezaný ručne. Pre Európu mechanické rozmnožovanie textu objavil a zdokonalil práve Gutenberg. Jeho hlavná zásluha spočíva v tom, že vynašiel tlačiarenský lis, tlačiarenský stroj, ktorý sa neskôr rozšíril po celom svete. Táto udalosť je datovaná do roku 1 450.

Predtým sa praktizovala tlač, že sa každá jedna stránka bola samostatne vyrezala do dreva, naniesla sa farbou a vytlačila. Potom sa táto matrica mohla vyhodiť a nová stránka musela byť vytvorená nová. Gutenberg prišiel s myšlienkou zostaviť stránku z jednotlivých znakov (písmen), ktoré sa dali preskupiť a znova použiť na inú stranu, čo celú tlač podstatne zlacnilo a urýchlilo. Gutenbergov vynález tlačiarenského stroja umožnil tlačiť veľké množstvo celej knihy.

Význam Gutenbergerovho vynálezu

Kníhtlač sa už v prvých desaťročiach od svojho vzniku šírila rýchlym tempom do západnej Európy a severného Talianska, teda tam, kde boli výborne prosperujúce hospodárske pomery obchodných a univerzitných miest. A postupne sa rozšírila do celého sveta.

Počiatok kníhtlače sa považuje za jeden z najvýraznejších technických faktorov pokroku na prahu novoveku. Rukopisná kniha, ktorej forma sa ustálila v 2. – 4. storočí n. l. sa rozširovala opisovaním, čo bolo veľmi zdĺhavé a nákladné. Jej používanie bolo predurčené predovšetkým pre centrá vzdelanosti a pre vyššie spoločenské kruhy. Tlačená kniha však bola lacnejšia a dostávala sa medzi širšie stredné vrstvy obyvateľstva. V tomto období sa objavovali tlače i v národných jazykoch oproti prevládajúcej latinčine.

Prvá tlačiareň na Slovensku vznikla v Bratislave asi v rokoch 1477–1480. Prvá slovenská kniha, o ktorej sa vie, že bola vytlačená na Slovensku, vyšla v roku 1 581 v Bardejove. Bol to preklad Lutherovho katechizmu.

V roku 1 455 Gutenberg urobil hromadnú tlač tzv. Gutenbergovej Biblie. Bola to prvá Biblia, ktorá sa na svete objavila vo väčšom množstve. Gutenberg sa však dostal do problémov – nebol dobrý obchodník a jeho finančné problémy ho doviedli až k zhabaniu strojov a do problémov so zákonom. Zomrel v roku 1468 v chudobe.

Dnes môžeme povedať, že jeho práca viedla k informačnej revolúcii a masovému rozšíreniu tlačeného slova najprv v celej Európe a následne v celom svete. Mala veľký vplyv na ďalšie obdobia ľudských dejín, ako boli bezprostredne renesancia, protestantská reformácia a všetky ďalšie.

Gutenberg je počítaný medzi najvplyvnejšie osobnosti dejín ľudstva. Jeho vynález je považovaný za najdôležitejší vynález druhého tisícročia.

Prechod na články kategórie Náš Boh

Prechod na články s témou protestantská reformácia

Prechod na priečinok Rôzne témy

Prechod na úvodnú stránku – Úvod

Prechod na Najnovšie články na stránke

Umiestené: 29. augusta 2025